

Womhaj Bóh!

Czisko 53.
31. dec.

Lětnik 3.
1893.

Serbske njedzelske kopjenka.

Wudawaju so kóždy sobotu w Šmolerjez knihiczišczerńi w Budyschinje a šu tam dostacź sa šchtwórtlětnu pschedplatu 40 np.

Nowe lěto.

Lut. 2. 21. Stejimy pschi wrotach noweho lěta. Napiskane wysche nich steji drohe sbóžnikowe mjeno: Jesuś. Napiskane pať dyrbi wone pschede wschěm tež w naschich wutrobach bycź. Jesuśowe mjeno je nascha móz a šylnoscź, nascha nadžija a nasche dowěrjenje. Njech je wone tež w tutym nowym lěcze, kotrež cźmowe psched nami leži, nascha nadžija a nasche wusnacze.

Jesuś je nasch luby Anjes mjenowany po jandzelskej pschikasni, dokelž „wón budze šwój lud sbóžny cźinicź wot jich hrěchow“. Jesom Khrysta, nascheho lubeho sbóžnika dla, chze njebjeski Wóczez nam tež tole lěto šašo hnadny bycź, nam nasche hrěchi wodawacź a měr a pokoj do naschich wutrobow wuliwacź. Duž chzemy tež wschě šwoje nadžije na tole šwjate mjeno stajicź. Šdnyž šo modlimy, chzemy wěszi bycź, šo budze wón naschu modlitwu wušlšhecź, pschetož wón praji: „Šawěrnje, šawěrnje, praju wam, wschitko, šchtož wy Wótza prošycź budžecze w mojim mjenje, to budze wón wam dacź“. Šdnyž do thudoby a nusy pschińdzemy, hlaj ty mašch Jesuśa ša troschtarja a pomocnika, šo móžesch wjeshelny wołacź: „Tón Anjes je mój pastyr, na niczim ja nusu njesměju.“ Šdnyž nasche hrěchi nať tyscha, dha njech je tón sbóžnik k troschtej, kiž je na šchjizu naschu winu šaplacził a kiž ma móz wschitke hrěchi wodawacź. Šdnyž do špytowanja padnjemy, hlaj Jesuś je špytowanje w pusczinje pschewinył a nam wopiśmo wostajil, kať dyrbimy jeho lešne nabběhowanje pschewinycź. Šdnyž do stracha pschińdzemy, hlaj Jesuś, kiž

je wětr a morjo cźiche cźinik, ma hišcze dženša móz, nať we wschěch strachach wobarnowacź a je pola nať nasche žiwe dny. Šdnyž šo šmjertna šchtunda pschibliži, hlaj, Jesuś je šmjerczi móz wšal a žiwjenje a njesachodnoscz na šwětlo pschinjeł. — Wy nimamy žaneje wjeshcheje a wjeshelscheje nadžije w žiwjenju a w šmjerczi, hač Jesuśowe mjeno. Duž chzemy jo tež šwěru wobšhowacź, šo je w nowym lěcze a pschezo nasch troscht a nascha pomoc. Tak je šwjaty Pawoł cźinik. Wón je tole mjeno w šwojich listach 210 ras mjenował. Wón mějesche jo w wutrobje a špomni stajnje na njo; w ercze a rěcšesche stajnje wo nim a po nim, w ruzy a cźinjesche wscho w tutym mjenje, na czele a czerpjesche a wumrje dla tuteho mjena. Šako bu pobožna knježna Wlandina wot póhanow dla ewangelija jedny žyky džen šurowje martrowana, mějesche wona stajnje Jesuśowe mjeno w ercze. Prashana, czeho dla pschezo tole mjeno mjenuje, wotmolwi wona: „Tak husto hač tole mjeno mjenuju, dostanu nowu móz w mojej wutrobje a šapomnju wschě boloscze.“ Šako pobožny Gellert (špěwat thěrlušchow: Šdnyž, štworiczelo, twoju móz; kať je Bóh jara dobrocziwy a druhich) na šmjertnym ložu ležesche, prajesche wón: „Wołajcze mi jeno pschezo šlódke mjeno Jesuśowe do wucha. Šodawa móz a troscht.“

O, tón Anjes chzynł tež nam tole mjeno pschezo hlubšcho do wutrobny klóczič, šo by wone nascha nadžija bylo w žiwjenju a w šmjerczi. — Ale tež nasche wusnacze dyrbi wone bycź. Njech je wone to wusnacze ša naschu šyrkej. Njech šo niczo druge w nich njepředuje hač jeno

drohi, błódky ewangelijon wo Chrystuŝu. Njech je wuŝnacze ŝa naŝche ŝhule. Džeczi dyrbja ŝo dale horje-
czahnyč w ŝwjatej Jeŝuŝowej wuczbje a t Jeŝuŝowej podobnoŝci. Njech je wone to wuŝnacze ŝa naŝche domy.
S Jeŝuŝowym mjenom chzemy ŝwoje džęło ŝapoczecž a doŝonjecž. W Jeŝuŝowym mjenje, wy mandželŝy, wjedžcze ŝwoje mandželŝtvo, częhncze ŝwoje džęczy horje! W Jeŝuŝo-
wym mjenje wy, džęczy, budžcze poŝluŝchne ŝwojimaj ŝtarŝchi-
maj we wŝchęch wężach. W Jeŝuŝowym mjenje, wy hoŝpodarjo a hoŝpoŝy, ŝadžeržcze ŝo pŝcheczimo czeledži!
W Jeŝuŝowym mjenje, wy wotrocžy a džowki, ŝlucžcze a cžincze ŝwoje džęło. Potom budže tole mjeno ŝałožny kamjeń wěrneho ŝboža a Božeho zohnowanja ŝa naŝche domjaze žiwjenje. Jeŝuŝowe mjeno njech je tež to wu-
ŝnacze ŝa wutrobu a ŝa žiwjenje. Njech je wone hwęŝda, kotraž naŝ wjedže do noweho lęta, to ŝwęcło, kotrež nam ŝwęczi na naŝchich pucžach, pucž, po kotrymž my khodžimy a wot kotrehož my ŝo ani t prawizy ani t lęwizy njemylimy ani wotŝalimy. W tutym mjenje chzemy poŝluŝchni bycž Božej woli a Božemu ŝłowu, ŝwoje cžęło ŝchizowacz ŝe wŝchęmi žadoŝcžemi a w nowej prawdoŝci a ŝwjatoŝci pŝched Bohom khodžicž. W tutym mjenje chzemy ŝwoje žiwjenje na Jeŝuŝowe žiwjenje podobne ŝcžinicž, ponižny, pŝcheczelnimy, pžcžimy a cžisty bycž kaž wón. Njech je ŝtajnje naŝcha modlitwa:

D Jeŝu, Jeŝu, twoje mjeno
Mi ŝapiŝch derje do duŝche,
So twoja wulka luboŝcž jeno
We pomjatk u mi woŝtanie,
So w mojim złyhm žiwjenju
Je Jeŝuŝ na mni t widženju.

A temu chžył tón Rnjeŝ ŝam nam pomhacz. Njech zohnuje wón tež lęka ŝwoje ŝwjate ŝłowo bjeŝ nami a dawa jemu wjele plodow w naŝchich duŝchach. Njech poŝnaje ŝo wón tež ŝe ŝwojej huadu t naŝchim łopjeńkam, ŝbudži jim nowe pŝcheczelow a ŝdžerži jim ŝtarých a pomha, ŝo by wŝcho, ŝchtož my jow piŝamy a ŝchtož wy cžitacze, ŝo piŝche a ŝo cžita ŝa Jeŝuŝa. Na to wołamy a proŝyamy:

W Jeŝuŝowym mjenje.
Hamjeń.

Do hód a po hodžoch.

Wo wěrnyhm podawku ŝožene powjedancžko.

Man jim dale powjeda: Na ranje 24. hodownika wołoło pjecžich bęŝche ŝo pola profęŝora Ğubnika do woŝna kłapalo; ŝtóncžnje bęŝche wotucžik a woczinił. Tam pŝched durjemi bęŝche muž ŝtejal t rucžnyimi ŝankami poŝnyimi t jędlowymi ŝchtomikami a na tych ŝchtomikach bęŝche cžorna poŝtawa horłach ležala. Tón muž bęŝche jemu prajik, ŝo je po droŝy jęł, kiž bliŝto pŝchi želeŝnizy wjedže, a ŝo je tam cžłowjeka widžak, kiž je něŝchto bęle na hłowje męł; jało bęŝche tam dojęł, bęŝche tón ŝamy žyle ŝproŝtnjeny w pŝchirwje ležak. Duž je jeho ŝbęhnywŝchi na ŝanki połožił a jeho nęł t bliŝtej khęži pŝchirwjeŝ t tej proŝtwu, ŝo by jeho do domu wŝak, dolež njebę dleje cžatakč mohl, ale dyrbjęŝche do Pol-
piž khwatacz. Profęŝor Ğubnik bęŝche ŝo jara naŝtróžak, ŝproŝinje-
neho pał bęŝche khęłje do ŝwojeho loža donjeł a woŝna woczinił, potom pał temu mužej porucžik, ŝo dyrbi ŝanki jow woŝtajiwŝchi tał khęłje kaž možno po lękarja bęžecž, dolež ŝo wo cžłowŝke žiwjenje jednaŝche. Duž bęŝche dobrocžimy muž — ŝahrodnik — t mjenom Rŝchęŝcžijan bęžak a ŝa něłotre hodžiny ŝo t dwęmaj lękarjomaj wrócžik. Młodženz bęŝche bjeŝ tym ŝproŝtnjeny t wo-
cžinjnymaj woczomaj bjeŝ myŝlow ležak. Lękarjo bęchu ŝpytali, ŝchtož ŝamožachu, jeho wožiwicž — ale podarmo. Profęŝor Ğubnik bęŝche bjeŝ tym do młodženzowych wopiŝmow hladał, t ktrnychž bę poŝnacž, ŝo w Polpižach gymnaŝij wopytuje. Wón bęŝche direktorjej telegrafował, t wotkal je wucžomž Ernst Mjanowŝky.

Jało bęŝche wotmolwjenje doŝchło, bęŝche nanej pręni telegram poŝkał. — Wjele hodžin bęŝche ŝo minyło, wone je pŝchirwobno. Profęŝor Ğubnik džeržęŝche ŝchulŝke wopiŝmo ŝchęroko roŝwalene młodženzej pŝched jeho woczinijenej woczji, dha na dobo te ŝłowa praji: „Mano, ŝpotojom“. Potom da ŝebi cžopku politiku podawacz. „Žiwjenje je ŝdžeržanel“ prajachu lękarjo, ale roŝom je po ŝdacžu ŝhubjeny. Na to Ernst woczji ŝacžini a wjazy hodžinom ŝpaŝche. Wotucžiwŝchi ŝe ŝlabym hłowom wo khofej proŝchęŝche; chžyŝche ŝtanęč, dolež chžyŝche Božu nóż domach bycž — ale wón ŝtanęč njemóžęŝche. Rnjeŝ profęŝor, kiž jeho kaž nan hladaŝche, jemu praji, ŝo je do Karina telegrafował a ŝo nan bórŝy pŝchiridže. Wołoło ŝednich tam nan bęŝche. Rnjeŝ Ğubnik jemu wŝchitko wu-
powjeda a jeha potom t ŝynej domjedže, kiž bęŝche cžęlnje a du-
chownje ŝaŝo ŝtrowy. To dha bęŝche ŝahowidjenje, — nan ŝe želnimowcžu płakaŝte, tola pał ŝo pŝchewiny a ŝyna ŝaŝo do loža domjedže. Potom jemu profęŝor Ğubnik dale powjedacze, ŝo je Ernst wczera, męŝto teho ŝo by do Paua ŝchol, pŝchi želeŝnizy dole
krocžik; ŝo je ŝebi wołoło hłowy rubiŝchto ŝwjasał, ale ŝo ŝu jeha najŝterje bórŝy myŝle wopuŝchcžike, pŝchetož wón ŝo dopomnicž nje-
móžęŝche, ŝchto je cžinił a hđje je ŝchol a tola je nimale 12 hodžin na pucžu był. Ženož t woprędka bęŝche, kož powjedacze, t balota ŝwęzy widžak a ŝebi myŝlił, ŝo je bórŝy w Paua.

Wo dobrej noży je potom nan ŝe ŝynom domoj dojęł a Boži džen je ŝo božodžęŝcžowy ŝchtom w Karinje jaŝnje ŝwęcžik. Džęci džen hodow bu ŝaŝo ŝahwęcženy a roŝjaŝni ŝe ŝwojej jaŝnowcžu profęŝora Ğubnika, kiž w tych dnjach t žyla žaneho wjeŝela na ŝwojich kamjenjach njemęjeŝche, kotremu ž bęŝche ŝo wutroba w wopornej luboŝcži ŝa njeŝbožowneho ŝhřęka a kiž ŝebi žadacze, ŝaŝo božodžęŝcžowy ŝchtom wohladacz — tež wobŝwęcžicž ŝchtomika jaŝna ŝwęcłowcž ŝahrodnika Rŝchęŝcžijana, kotrehož bęŝche Mjanowŝky pŝchęŝ ŝwojej džowzy pŝcheproŝyč dał. Rŝchęŝcžijan džę bęŝche pŝchęŝ to wulku ŝchtodu męł; wón bęŝche nimale wjecžor był, jało bęŝche 24. hodownika do Polpiž pŝchirŝchol; tam jemu ŝchtomiki wjazy wotkupowacz njechachu; ŝe ŝprožnymaj nohomaj a t proŝdnymaj rukomaj bęŝche w noży poŝdže domoj pŝchirŝchol. Žeha džęczy bęchu ŝrudne byle, ale jeha žona bęŝche jemu prajika: „Rŝchęŝcžijano, ty njemóžęŝche hinał cžinicž; tón wbohi cžłowjeł by bjeŝ tebe wumrjeł — ta węŝtoŝcž, jene žiwjenje ŝdžeržecž, cžini huŝto cžłowjeka bohatscheho hacž 100 tolet.“ Wón ŝebi myŝleŝche, ŝo tola po prawym nicžo cžinił njeje, hacž ŝo je młodženza na ŝanki połožił, pŝched tamne durje domjeŝt a po lękarja ŝchol. Žeha jędle njebęchu pŝchedate, wón ŝebi nicžo ŝaŝkuził njebę — a Boži khłęb bęŝche nimale wŝchón. A to ničtó njewjedžeŝche. Tola jedyn. Tón knjeŝej Mjanowŝkemu do wutroby da, ŝo mužej, kiž bęŝche jeha ŝyna wumóhł, da t ŝebi pŝchiricž, ŝo by jemu něŝchto t hodam wobradžik. Wón na tym mužu ŝpodobanje namala a jało bęŝchtaž ŝo khwilu roŝręcžowaloj, bu jemu jaŝne, ŝo wón ŝahrodnika trjeba a ŝo by Rŝchęŝcžijan ŝa tu ŝkuzbu kaž ŝtworjeny był. Pod hodownym ŝchtomom bu kontrakt ŝcžinjny. Rŝchęŝcžijan praji t ŝwojej žonje: „O macže, wón je hodowny ŝwjedžen. Haj Bóh je mje wopravdže prawy pucž wjedł, kaž jeha džen do ŝwjedženja proŝchachny.“

Ernst pał ŝo na profęŝora Ğubnika ŝlehnny, wón cžujęŝche, ŝo je tón muž luboŝcže potrebnny a praji: „Wo tajnim možemy wŝchitžy t wam pŝchiricž waŝche kamjenje ŝebi wobhladacz?“

Profęŝor ngyaŝche. Džęczy wyŝtachu. Mjanowŝky pał praji: „Hladajcže ŝo teho ŝo pŝchirŝchęžowateho luda; tón wam žyłe twarjenje na wopał ŝwobrocži!“

„Ach jeno ŝo by ŝo to ŝtało.“ Tak męjeŝche Bóh tón Rnjeŝ ŝa profęŝora Ğubnika wopravdže hiŝchęje hodny.

Rnjeŝ Mjanowŝky pał wjecžor t ŝwojej žonje praji: „Kał džiwnje je naŝ Bóh wjedł a naŝche wutroby nam poŝne džaka a khwalby ŝcžinił. Tak dyrbjęŝche naŝch Ernst cžah ŝtomdžicž, ŝo bychmy naŝcheho Rnjeŝa cžim bóle lubowali a pŝchi tym duŝchnemu ŝahrodnikej Rŝchęŝcžijanej a jeha ŝwójbje pomhane bylo, tež t tym lodowa ŝchtoro, kotraž bęŝche ŝo wołoło Ğubnikoweje wutroby lehnnyka, roŝtacž pocžala? Wŝchi tym woŝtanie. Bóh tón Rnjeŝ ma wjele pucžow; kóždy wjedže t ŝwojemu wotlyknjenemu tónzej!“

Žiwjenje a ŝtuffowanie pobožneje kurwjerčowki Luify Ğenrietny pruŝkeje,

narodži ŝo 27. novembra 1627, wumrje 18. junija 1667.

(Poŝtracžowanie.)

Kurwjerčowka porodži hiŝchęje tŝi krocž. 11. julija 1657 bu prynž Wjedrich w Rýmŝbergu narodženy, kiž je ŝebi

pozdzišcho kralowſku krónu na głowu ſtają. — 19. novembra 1664 porodzi Lwiſa Henrieta dwójnikow, hólza a holzu, kiż pał bórſy ſaſo wumrjeſchtaj. Eſwoje poſlenie dźeczjo, prynza Ludwika, porodzi kurwjerchowowa w Klewu 8. julija 1666.

Dźeczjo bęchu kurwjerchowzy najdrożſchi dar, wo kotreż bę w horzym modlenju a proſchenju ſe ſwojim Bohom będżika. Duż też jich woczehnjene jako Božu ſlužbu dżeržeſche. A to bęſche jeje najwjeſtſcha tyſchnoſcż, ſo bę huſto nuſowana, dołhi czaſ daloko wot nich bycz; ale to bę też jeje troſcht, ſo bę woczehnjene prynzow ſwěrnemu muzej doměrjene.

To bęſche ſprawny Otto ſe Schwerina, pomorſki ſemjan, cziſteje a pobożneje wutrobny a wobſtajneho ſmyſhlenja, kiż, jako bu pomorſki kraj po nieprawym waſchnju ſe Schwedſkej ſjenoczeny, ſwoje kubło a domiſnu wopuſzczaji, ſo by w krajnej ſlužbje ſwojeho praweho knjeſa, pruſtcho kurwjercha, žiwny był.

Tuton Otto ſe Schwerina bu Elieſer kurwjerchowſtcho doma. Bjedrich Wylem daſche pſcheſ 20 lét wſchitke ważne a potajne knjezerſke dźeła pſcheſ jeho ruzy hič. Wón bęſche też kurwjerchowki wſchſchi pſchidmórnik. Wjele teho, ſchtož chżyſche wona wuwjeſcż, doměrjeſche jemu; woſebje je wón ſebi wo Dranienburg wulku ſaſlužbu dohł. A wobdżiwaniu je pſchi wſchej maczernej luboſczi k ſwojim dźeczjom jeje pokornoſcż, i kotreż ſo pod Božu ruku pokorjeſche. Na powjeſcż, ſo je kurprynz czeżko ſthorił, piſche junu tyſchenemu Schwerinei: „Móžu ſebi myſlicż, w kajkej ſtaroſczi Wy ſcže, ale Wy macze ſtaricheju pſched ſobu, kiż wěſtaj, ſo žana wólſka wot naſcheje głowy panycż njemóže bjeſ Božeje wole, ſo ſo nicžo wot ſebje ſameho njesta, ale wſcho i jeho ruki pſchidnje. Mój njebudżemoj druhu pſchicżinu pytač, ale teho, kiż dobre a ſke pſchipoſta, wot kotrehož ſmjercż a žiwjenje wotwiſujetej.“

Wona bęſche głuboko ſačżuwała ſrudobu ſamolutkeje maczerje, kiż je bjeſ dźeczji. Duż chżyſche ſo też nad ſamolutkami dźeczjimi ſmilicż, kiż ſu bjeſ maczerje a bjeſ nana. Wona wobſantny, ſwoje pſchiſlubjenje, kotreż bęſche pſchi horzym proſchenju wo prynza cżiniła, dopjelnicż a ſyrotownju wuſtajič. Ale wuwjedjenje ſwojich wotpohladow móžeſche wona jenož pomału ſpęchowacż. Czaſy k temu hódne njebęchu. Też njechaſche ſo i tym pſcheſhwatač, ale ſwoje pſchiſlubjenje po roſomnym, ſerſchcżiſkim a wudżerżnym waſchnju dopjelnicż. To njebę pał teho dla lohko, dokełž w tehdyſchim czaſu tajke wuſtawy w němſkim kraju hiſchcze njebęchu. Wona dyrbjeſche haſle wſcho ſebi wumyſlicż. Po 10 létach bu ſyrotownja w Dranienburgu poſwjecżena. Ta ſama bę hrodej napſchecżiwo natwarjena; wona chżyſche ſwojim gladańſkim dźeczjom ſe ſwojej maczernej luboſcju bliſka bycz. Wuhotowanie, hoſpodarjenje a žiwjenje w tutym wuſtawje, wſcho bę wot njeje nanajdrobniſcho poſtajene, tał ſo ſo nad hoſpodarnej mudroſcju kurwjerchowki ōżiwacż dyrbimy. Zeje wuſtojnoſcż w hoſpodarjenju też žytemu krajej k lepſchemu ſlužeſche. Dokełž bę w ſwojej domiſnje wohladała, tał wifowanie rjenje kćejeſche, wona pſchezo na to myſleſche, też w pruſkim kraju wifowanie a derjehicze žykeho kraja ſbęhnyč. Duż ſažozi n. pſch. na jenyh ſwojich kubłow pola Barlina po hollanſkim waſchnju papjerowy młyn. A ſchtož je kurwjerch ſa ſbęhjenje wobſhada a wifowania cżinił, woſebje ſažożenje Bjedrich-Wylemoweſcho kanala, kiż Wódru ſe Schprewju ſjednoczi, je wón na radu ſwojeje mandželſkeje wuwjedł. Pſchetož wona derje ſnajeſche žohnowanie, kotreż hollanſka pſcheſ ſwoje kanale wſchędnje žnjejeſche.

Lwiſa Henrieta bęſche pſchezo domach a wonkach, huſcziſcho też w wójnje a ſtrachoczi pſchi ſwojim mandželſkim. W lęcze 1655 bęſche wona jeho do ſdaleneje Pruſkeje, do Königsberga, pſchewodżika a dyrbjeſche teho dla ſwoje nomonarodżene dźeczatko, kurprynza, pod gladanjom druhich ſawoſtajič. Pucżowanie bę tam jara wobczeżne. Wédma bęſche wona wot ſwojeho pucżowania trochu wotpocżowała, pſchicżahny nahle ſriedž ſymſtcho czaſa ſchwedſki kral Korla Guſtav ſe ſwojim wójſkom na Königsberg. Po krótkim woblehnenju měſta, kiż ſo dżerżecż njemóžeſche, czerjeſche wón kurwjercha i mozu k ſlubei pſchecżiwo Pólſkej. Nětk wuſhpa roſhnewany pólſki kral ſwoje tartarſke cżrjody nad Pruſkej, te pala a morduja, ſchtož ſamoža. Kurwjerch bę nuſowany, ſo wot ſchwedſtcho ſluba ſkradžu wotwobroczič, ſo bychu pólſzy wojazy kraj ſažo wopuſzczili. Wſche teho wſcheho hiſchcze mór w Königsbergu wudyri. Wón pſchinježe ſwoju Lwiſu na kraj. Bórſy tam wona ſthori a dyrbjeſche ſo teho dla ſažo do měſta wrócič. Tu wobradzi jej Bóh tón Knjeſ, kaž je hižo powjedane, 11. julija 1657 prynza Bjedricha, poſdžiſtcho krala. Tał bęſche wona ſriedž tutych ſtraſchnych podėnženjom ſtała ſwojemu mandželſtemu we wſchęch tyſchnoſcżach k radze a troſchtej.

Stóncznje, 10. novembra 1657, ſdaſche ſo knjejstwo ſławneho kurwjercha pſcheſ mēr, i Pólſkej ſcżinjeny, wobtwjerdżene a jeho pſchitomoſcż w Königsbergu njebę wjaży nuſna. Szriedža w ſurowej ſymje ſo pſchihotowachu na dompuč do Barlina. Wjele domaphtanej maczeri bę czeżko wokoło wutrobny, ſwoje ſhorowate dźeczatko, Bjedricha, ſtrachotam dalokeho a wobczeżneho pucżowania podacż; ale žadanje, ſwoje w Barlinje ſawoſtajene dźeczjo ſažo widżecż, njedaſche jej dleje czaſacż. A hdyž tu nětk dołho žadane wofomifjenje bę, hdyž wona w Barlinje do hroda a do wſchęch ſtwow ſhwataſche, ſo by ſwojeho ſynta widżała, namaka jeho czerſtweho a wjeſeſeho pſchi hrajtanju ſe ſwojimi klanami. Wona ſwojej ruzy ja nim wupſchestrē a wofoſcha jeho wutrobnyje. Potom dżakowaſche ſo Bohu temu Knjeſej a ſwojim ſwěrnym ſlužobnikam ſa wobarnowanie ſwojeho Korle hnuta ſe ſyſami w woczomaj.

W naſymje bę wona hiſchcze juntrócž w Königsbergu. Kurwjerch bę pólſke knjejstwo nad Pruſkej woczajał a bę pſchiſchoł, ſo by ſebi jako pruſtemu wójwodej hołdowacż dał. Móžni knjeſojo pruſtcho kraja, ſa ſwoje ſtare prawa ſo bojo, kotrychž dalſche wobſtače Bjedrich Wylem i wulkim dźełom wjaży czerpicż njemóžeſche, cżinjachu czeżkoty, w Königsbergu pał hrožeſche ſpjeczenie. Lwiſa na bohu ſwojeho mandželſtcho ſtupi bjeſ bojoſcze bjeſ tón njeměrnny lud, kaž hčbje pod ſchidłomaj hołderja. Pod hołym njebjom, na hrodowſkim dworje daſchtaj ſebi kurwjerchowſtaj mandželſtaj hołdowacż. Prjedy, w ſymje 1659, pſchewodżeſche Lwiſa ſwojeho mandželſtcho do jütlandſtcho pólneho lęhwa a bę ſwědł dobywanja měſta Fridericia. Tola bórſy ſpólſna wona, ſo ſo pólne lęhwa a bitwihcża ſa žony k pſchewowanju njehodža. Wona ſo po morju do Haaga wróci. Zejna macz bęſche ju do Hollanſkeje na kwaſ młódbjeſche kotry pſcheproſhła, ale hiſchcze druhe pſchicżiny nawabichu ju, do tuteho pucżowania dowolicż. Wójna bę ſo głuboko do puſtych jütlandſkich ſtronow cżahnyła. Pſchiwjeſenje žyrobny i dalokoſcze bę nuſne, ſnano też pomoz wot morjoweje ſtrony ſem, kotruž bę hollanſke kóžſtowo hižo junu pſchinjeſko. Tał móžeſche Lwiſyna pſchitomoſcż w Hollanſkej k wulnemu wužitkej bycz. Wona poda ſo do Gröningena, tu bęſche jej móžno, kurwjercha, hdyž bu wón ſadżewany pſcheſ němſki kraj ſo wrócič, i jeho žylym wójſkom na hollanſkich kóždach pſcheſ morjo wumóž.

„Zejneho muža wutroba móže ſo na nju ſpuſchcżecż; wona je kaž kupżowa kóž, kiż ſwoje kubło i daloka pſchiwjeſe, wona ſwój röt wotewri i mudroſcju, wona pólſnaje, ſo jeje dźełko wužitk pſchinjeſe, jejna ſwěža w nozy njemuhajnje“ (Pſchiſł. Gal. 31). Tuta ſhwalba pózcżimeje žony budže i połnym prawom kurwjerchowzy data. Kurwjerchowſtu połkadnižu wobohaczeſche wona i drohej pychu, kurwjerchowſte wobſedżenſtwa pſchiſporjeſche wona pſcheſ to, ſo nowe kubła pſchikupowaſche, ſaſtajene knjejſke kubła Pruſkej ſažo loſowaſche. To bę jej móžno pſcheſ mudru ſlutniwoſcż a wubjernu hoſpodarnu wobdarjenoſcż. „Wona je kupżowa kóž, kiż muža kubła i daloka pſchiwjeſe.“ Zeje ſtrowy roſom, i kotrymž wona najczeżſche wobſtejnoſcze kraja ſapſchimnyč a porjedzič wjedžeſche, bu kurwjerchowzy njeparujomny. Huſto, tał powjedachu, je kurwjerch ſe ſhromadżiſny ſwojich miniſtrow k ſwojej mandželſkej ſhwatał a je ſo ju wo radu praſchał. Wona dawawe jemu ſwoju dobru radu i wutrobnej ſwěrnocju, we wſchej poniżnoſczi a bęſche w tym ſwojemu muzej ſwěža, kiż w nozy njemuhajnje.

(Potracżowanie.)

Rjane wobradjenje.

W połnožnej Němſkej je wulke pſchekupſke měſto Hamburg. W bliſkoſczi je wulki a rjany tał mjenowany Sackſonſki lęſ. Tam leži cżicha wjeſta, kotruž hódni a pilni ludžo wobnydla; bjeſ nimi je też wjele dźełaczerjow, kiż ſebi i wonka wſy ſwoju mſdu ſaſlužja. Bęſche Boža nóz lęta 1889, jako i wječora tołſta młta dróhu do Sackſonſtcho lęſa a knježeſcho dwora pſchikrywaweſche. Na pucžu do wſy ſo tam a jow wulki muž pokaſa, kiż mejeſche mantl woblecżeny a na głowje wulki ſcheroſi klobuk. Wón pſchi dźełaczerjoch, kiż i dźełta dźechu, tam a jow ſtejo woſta. Ludžo ſebi pſchecżelnje pſched nim klobuk ſcžežechu a jeho poſtrowichu. Sčtó bęſche tón dżiwny muž, kiż wſchudžom tał pſchecżelnje i dźełaczerjemi powjedaweſche? Ludžo domoj ſhwatachu, dokełž chżyſche Bože dźeczjo wobradżecż. We wjele ſhudyh ſwójbach blyſchczeſche ſo dženſa pod hodownym ſchtomom nowy 20martowſki pienjeſ i wobraſom kćežora Wylema II. Sčtó bęſche jón wobradžił? Tamny

zuby, zuby a tola derje snaty po wšchem šwěcju. Wón běše febi wječor do saka 20markowstich pienjes natykal, so by je k hodam roždžělik. Ach, so by hšće hušto tak k hodam pschischot, febi ludžo myslachu. Ale stary Jan šo šdzerjecz njemóžesche, saczucza šwojeje wutroby wuprajicz, jako běše hodowny šchtom šafšwěczik, k tym šwojim praji: „Nó, hlejcz, kaž dołho mamy wjěcha Bišmarcka, šo nam slě njepóndže“; pschi tym 20 markow se saka wuczeje, je pod hodowny šchtom položil a šo k šwojej žonje se šlowami wobroczi: „Tu mašch, Šana! Šcziš nam rjane šwje- dženške dny k tym!“

„Daj“, wotmolwi žona, „našch lubowany wjěch ma šdobnu wutrobu, wón wě, tak cžlowjefej je, hdyž je khudy.“

Šwět bjes Jesuša!

Šhto je cžlowjek bjes Jesuša? Pohladajmy na millijony póhanow, kiž šwojim pschiboham šluža, — w šajkim šrudnym španju woni leža, w šajkim žiwjenju bjes wšcheho troschta šu žiwil! Ale tež cži, kiž šu temu šbóžnitej zusi šrijedza w šchesczi- janštwje, runjež šmédža wužiwacz žohnowanu móž ewangelija — woni džeja w duchownej šmjerczi wěcznej šmjerczi napschecziwo. Tehdy hašle mam ja wérne žiwjenje, hdyž ja k Bohom psches Šhrystuka we wobšhadze šteju, hdyž šhm hašosa na winowym pjenku, hdyž njebjeski powěr šrebam, hdyž šo moja dušcha pušcheci do wěcznosče a moje šmyšlenja, rěcže, cžinjenja a cžerpjenja šu pošwjećene šnješej Jesuše psches cžerjenje šwjateho Ducha. Šdyž je Šhrystuš moje žiwjenje, je šmjercz moje dohcze; pschetoz šchtóz do njeho wěri, budže žiwj, hacžrunje wumrje. Šjelicžomne dušche šu hižo roššwěllene wot pruhom šlónza hnady Šesom Šhrysta; hacž nanajdalšche šupy je hižo wješela powjescz wo Božej hnadže došchta, dobywajo na šludže a pschiwěrije. Šchetoz Bóh cže, šo bychu wšchitzy k pošnacžu teje prawdy pschischli. Teho dla pošla wón šwojich profetow, teho dla pschindže šchecženik Jan, šo by šwědczil wo tym šbóžniku. Teho dla da Bóh dživnej hwědbže šwěczicz na nješju, kotraž pošanski kralam šwěczesche, doniž to džěcžo Šesuš njenamakaču. Šschelafich šrijedžerjom a pucžpošafowarjom našch njebjeski Wótž trjeba; wón pschindže paš k lubošču, paš k cžerpjenjom. Š jenemu šwoje šlowo pošcžele jako hamor, k druhemu jako mišy deschczik, doniž šo na pošledku njeprašchaja: „Šdže je tón kral, kiž móže nam pomhacz? Šhto mam cžinicž, šo šbóžny budu?“ Tež w nastupišchim šwědomnju byšli pošajna lacžnosč sa mērom. Šschako tež cži najdžiwišchi cžorni šwojej ruzhy wupšchestrěwaju ša tym žiwja Bohom. Šschitzy cžlowjekoj šu k jeho podobnosčzi štworjeni; wšchitke hřechi šu wutupjene psches krej Šesom Šhrysta; wšchitzy šu jeho. Ale šchtóz je njeprawy, šchtóz cže nječiste žiwjenje wjescz, komuž je nóz lubšcha hacž džen, tón wo Bože šlowo nje- rodži, kiž jeho kšosta. My tych kručze šafšudžicz njechamy, kiž bjes wěry, tola w prawym cžinjenju a w lubošči k bližšchemu khodža — tola dyrbi šo prajicz: Šdyž šo šchtó pošojcžny, hórki, šwadniwy wopofajuje, hdyž šu wot njeho nječiste rěcže šlyšchecz a wón nješnicžomne žiwjenje wjedže — płaczi to šlowo japo- šchtoła (1 Tim. 1, 19): „Wón je mēl wěru a dobre šwědomnje, kotrej je wot šebje wotštorczil a je na wěrije šchodu wšak“. — Wjele jich wě a tola njewopomnja, tak wjele je Šesuš ša nich cžinil a šelto móhli na nim mēcz. Šrudna wěz je, šo mačo wušli pucž namaka. Tón wumožnil tu je; wón woža, napomina, cžaka, ale hdyž cžlowjekoj na jeho paštyški hłóš njepošluchaja, cžajš hnadny šakomdža — nufowani njebudža — potom budža šudu pschewoštajeni, pschetoz: woni šu njechali. E. Š.

Nowe lěto.

Šlób: My cžemy Bohu špěwacz.
Nětk štare lěto šašdže,
Šso nowe šapocžnje,
Š tym žadanje mje pschěndže:
Njech Šesuš wodži mje!
Ša šo jom' džakuju,
Šo je mje hacž šem wodžil
A k pomozhy mi khodžil
We mojim žiwjenju.

D Šesu, moja radošč,
Mój bratr a pschecželo,
Ty mojej' dušche žadošč,
Mój šchit a rěczniko,
Cže prošchu k wutrobu,
Ša žadanje mam w febi,
Šo žiwj byk ja w tebi
Tež junu w wumrjecžu.

My šmy nětk wobšamknyli
To štare lěto šaf',
W nim dobre wužiwali:
We nowym šwarnuj naš!
Ty cžyž tež dale šam
Naš k twojej hnadu wodžicz,
Tvoj' šlowo do naš płodžicz,
Šdžerž šakramentaj nam!

Nam w nowym lěcže šwarnuj
Tych šwěrych šredarjom,
Šim twoje šlowo žohnuj,
Kiž šhja do dušchow!
Tež dobre šchule nam
Wobradž a šwarnuj wyschnosč,
Wotwobrocž wójnu, tyšchnosč,
Štaj mješy šhorosčam!

Daj, šnježe, žohnowanje
Na štarschich, na džěczi!
Daj twoje šwarnowanje
A šdžerž jich lubošči!
Kaž Wócžez lubošny
Cžyž naš tež wobarnowacz,
Šsched nješbožom naš šchowacz,
Šsched cžajšom drohoty!

Twój jandžel njech naš wodži,
Naš šwarnuj psched cžertom,
Njech štajnje k nami khodži!
Nam šwarnuj pola, dom!
Našch wšchědny šhlěb nam daj,
Šo by jón k džakom brali
A štrowi wužiwali;
Šsched wóhjom šakhowaj!

Daj pschecželow nam šwěrych!
Špojcz mē a jednotu!
Šcziš njepschecželow mērych!
Štaj šwadu wohidnu!
Budž šchit tych wudowow!
Cžyž khudym pomoz šdžělicž,
Na šhrotach šo šmilicz:
Šschak šy Wótž dobrotow.

Daj štrowošč, žohnowanje,
We nušy pomoz, troscht
A hnadny podawanje,
Dža mamy k tebi lóšcht;
Cže šmjercz naš wotwołacz,
A psches nju mamy padnyč,
Dža, Šesu, pomhaj štanycz
Naš w nješju šakhowacz!

E. Š.

„Pomhaj Bóh“ je wot nětko niz jenož pola knjesow duchownych, ale tež we wšchěch pschewawarňach „Šerb. Nowin“ na wšach a w Budyšchinje dostacz. Na šchtwórcž lěta płaczi wón 40 np., jenotliwe cžizla šo po 4 np. pschewawaju.